

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПОТРЕБИ У РЕСУРСАХ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖІ АМБУЛАТОРІЙ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ–СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ

Державна установа «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»

(м. Київ)

Робота є фрагментом планової науково-дослідної роботи ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України» «Наукове обґрунтування підвищення ефективності системи фінансування охорони здоров'я при проведенні економічних реформ в Україні» (шифр 0111U004017, термін виконання 01. 2011 – 12. 2013).

Вступ. Одним з основних способів управління сфери охорони здоров'я є її нормативно-правове регулювання, яка представлена різними видами нормативно-правових актів. Істотне місце серед них займають соціальні норми і нормативи – показники необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг та забезпечення освітніми, медичними, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами [5].

Аналіз законодавства окремих країн пострадянського простору та літературних джерел показав, що мінімальні соціальні норми і нормативи можуть включати номенклатуру об'єктів, представлену у вигляді переліків закладів, асортименту або набору матеріальних благ і послуг [1–4,7,8]. Тому, до соціальних норм і нормативів важливим є включення і нормативу забезпеченості мережею амбулаторій – підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, що є надзвичайно актуальним при плануванні розвитку мережі амбулаторій у областях України на період до 2020 року з метою досягнення рівної доступності первинної медичної допомоги та моніторингу й оцінки цього процесу [6].

Метою даної роботи стало фінансово-економічне обґрунтування потреби у ресурсах для досягнення нормативів забезпеченості мережею амбулаторій-підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги в Україні.

Об'єкт і методи дослідження. Одним із актуальних питань є фізична доступність до закладів/підрозділів, які її надають (амбулаторій загальної практики-сімейної медицини). Відстань до амбулаторії умісті має бути у межах пішохідної доступності – не більше 0,5–1 км. У країнах Європи цей показник становить 4,9 амбулаторії на 10 тис. населення.

Згідно з новими нормативами у сільській місцевості передбачено одну амбулаторію на 3,3 тис. населення, у місті – 1,6–2,1 (для районів щільної багатопверхової забудови – 1,0). Нині у селах не

вистачає близько 1240 амбулаторій, і понад 5 тис. – у містах.

Для здійснення фінансово-економічного обґрунтування потреби у ресурсах для досягнення нормативів забезпеченості мережею амбулаторій-підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги використано аналітичний, порівняльний і економічних методи.

Розрахунки проведені з урахуванням даних щодо вартості медичного обладнання та інвентаря у відповідності до Примірного табеля оснащення лікувально-профілактичних підрозділів закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, які були надані ДП «Укрмедпостач» МОЗ України (станом на 01. 01. 2013 р.) (без врахування витрат на придбання транспортних засобів – автомобіля), даних регіональних органів управління охорони здоров'я щодо наявної чисельності амбулаторій у сільських районах та містах, даних щодо будівництва/реконструкції для покриття їх потреби.

Результати досліджень та їх обговорення.

Згідно з чинним законодавством амбулаторії створюються з метою забезпечення населення первинною медичною допомогою шляхом наближення місця надання первинної медичної допомоги до місць проживання прикріпленого населення, забезпечення реалізації права пацієнтів вибрати лікаря, що надає таку допомогу та рівної фізичної доступності первинної медичної допомоги для населення. У сільській місцевості така амбулаторія забезпечуватиме надання первинної допомоги орієнтовно 3000 сільського населення, у амбулаторії працюватиме 2 лікаря, які обслуговуватимуть по 1,5 тис. населення (еквівалент навантаження 1,25 ставки). Аналіз забезпеченості мережею амбулаторій показав, що відповідного нормативу досягнуто у Миколаївській, Харківській (3,7 на 10 тис. сільського населення), Сумській (3,5 на 10 тис. населення) областях та м. Севастополі, тому в розрахунках видатки на проектування та будівництво для цих адміністративно-територіальних одиниць не враховувалися.

За розрахунками орієнтовні видатки необхідні для проектування та будівництва нових амбулаторій для досягнення нормативу забезпеченості, запропонованого МОЗ України на рівні 3,3 на 10 тис. сільського населення, становлять 1334,2 млн грн.,

у т. ч. на проектування – 89,2 млн грн, будівництво – 1245,0 млн грн. Орієнтовні розрахункові видатки на проектування та будівництво однієї амбулаторії в сільській місцевості становлять 1,075 млн грн.

Розрахунок видатків для оснащення амбулаторії медичним обладнанням та інвентарем, засобами зв'язку, комп'ютерною технікою здійснювався відповідно до таблиця оснащення, який затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23. 02. 2012 №132 «Про затвердження Примірної таблиця оснащення лікувально-профілактичних підрозділів закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу» Враховуючи, що для забезпечення нормативу мережі амбулаторій для обслуговування сільського населення в цілому необхідно додатково створити 1240 амбулаторій, орієнтовні видатки на їх забезпечення у відповідності до таблицю оснащення становитимуть 179,5 млн грн.

Сумарно орієнтовні розрахункові видатки на проектування та будівництво амбулаторій в сільській місцевості та їх оснащення у відповідності до таблицю становитимуть 1513,7 млн грн.

Норматив забезпеченості амбулаторіями жителів міст визначається з урахуванням проживання населення залежно від характеру забудови та з метою забезпечення пішої доступності (радіус обслуговування 0,5–1 км). Зокрема, у мікрорайонах з малоповерховою забудовою амбулаторії охоплюватимуть обслуговуванням у середньому по 4 тис. населення (2 лікаря до 2 тис. населення на кожного) (норматив 2,5 амбулаторії на 10 тис. відповідного населення). У мікрорайонах з багатоповерховою забудовою – амбулаторія має бути організована в середньому на 6250 населення (3–4 лікаря) – норматив 1,6 амбулаторії на 10 тис. відповідного населення.

При проживанні населення у містах/мікрорайонах міст з щільною багатоповерховою забудовою – норматив може встановлюватися 1,0 амбулаторії на 10 тис. населення, тобто 5–6 лікарів обслуговуватимуть таке населення (1500–2000 осіб на одного лікаря).

За даними регіональних органів управління охороною здоров'я із загальної кількості амбулаторій,

які необхідно створити для досягнення нормативу забезпеченості, 38,8% планується створити у містах/мікрорайонах міст з переважно малоповерховою забудовою, а решту – 61,2% у мікрорайонах з багатоповерховою та щільною багатоповерховою забудовою. Ця пропорція має значні міжрегіональні відмінності: у Закарпатській області (відповідно 81,8% і 18,2%), Рівненській (78,8% і 21,2%) у, – Кіровоградській (71,9% і 28,1%), Івано-Франківській (71,4% і 28,6%), Донецькій (5,6% і 94,4%), м. Києві (3,7% і 96,3%).

Розрахунок видатків для оснащення амбулаторії медичним обладнанням та інвентарем, засобами зв'язку, комп'ютерною технікою виходячи з нормативу забезпеченості амбулаторіями: відповідно 2,5 на 10 тис. населення; 1,6 на 10 тис. населення; 1,0 на 10 тис. населення показав, що для досягнення нормативної забезпеченості амбулаторіями міського населення необхідно орієнтовно 3128,4 млн грн, у т. ч. необхідні для оснащення нових амбулаторій у містах/мікрорайонах міст з переважно малоповерховою забудовою – 172,7 млн грн

Сумарно орієнтовні розрахункові видатки на проектування та будівництво амбулаторій ЗПСМ в містах становитимуть 2642,7 млн грн.

Висновки. Таким чином, фінансово-економічні розрахунки потреби у ресурсах для досягнення нормативів забезпеченості мережею амбулаторій-підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги показали, що сумарно розрахункові видатки на проектування та будівництво амбулаторій ЗПСМ в сільській місцевості та їх оснащення у відповідності до таблицю становитимуть 1513,7 млн грн., містах – 5771,1 млн грн, в цілому по Україні – 7284,8 млн грн.

Перспективи подальших досліджень. Отримані дані щодо потреби у фінансових ресурсах на проектування, будівництво та оснащення амбулаторій можуть бути використані при формуванні поточних і капітальних видатків місцевих бюджетів та формуванні перспективних планів розвитку мережі таких підрозділів на рівні територіально-адміністративних одиниць.

Література

1. О гарантированных государственных минимальных социальных стандартах : Закон Кыргызской республики от 26. 05. 2009 г. № 170 [Электронный документ]. – Режим доступа : http://www.rce.kg/wp-content/uploads/2013/04/Закон_о_гарантированных-гос. миним. стандартах. doc.
2. О государственных минимальных социальных стандартах : Закон Республики Беларусь от 11. 11. 1999 г. № 322-3 (Текст документа с изменениями и дополнениями по состоянию на сентябрь 2013 года) [Электронный документ]. – Режим доступа : <http://www.levonevski.net/pravo/norm2013/num54/d54560.html>.
3. О государственных минимальных социальных стандартах в области здравоохранения : постановление Совета Министров Республики Беларусь от 18. 07. 2002 г. № 963 (в редакции постановления от 18 июня 2012 г. № 558). [Электронный документ]. – Режим доступа : <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=C20200963&p2={NRPA}>.
4. О социальных нормах и нормах ФЗ : распоряжение Правительства РФ от 03. 07. 1996 г. № 1063-р (ред. от 13. 07. 2007). [Электронный документ]. – Режим доступа : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_92808/.
5. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05. 10. 2000 № 2017-III // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 48. – С. 409.
6. Про затвердження Нормативів забезпеченості мережею амбулаторій-підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги : наказ МОЗ України від 10. 09. 2013 № 793 (zareestrovano в Мінюсті 13 вересня 2013 р. за № 1587/24119) // Офіційний вісник України. – 2013. – № 73. – С. 351.

-
-
7. Соколов А. Ю. Организационно-правовые проблемы здоровья и здравоохранения / А. Ю. Соколов // Материалы науч.-практ. конф., посвящ. 10-лет. БелЦМТ. – Мн.: 2002. – С. 131–133.
8. Узяков А. Д. Местное самоуправление и минимальные социальные стандарты / А. Д. Узяков // Чиновник. – 2004. – № 5 (33). – С. 10–17.

УДК 616-082:336:330. 15:001. 8 (477)

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПОТРЕБИ У РЕСУРСАХ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖІ АМБУЛАТОРІЙ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ–СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ

Шевченко М. В.

Резюме. Мета роботи – фінансово-економічне обґрунтування потреби у ресурсах для досягнення нормативів забезпеченості мережею амбулаторій-підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги в Україні.

Розрахунки проведені з урахуванням даних щодо вартості медичного обладнання та інвентаря у відповідності до Примірного табеля оснащення лікувально-профілактичних підрозділів закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, які були надані ДП «Укрмедпостач» МОЗ України (станом на 01. 01. 2013 р.) (без врахування витрат на придбання транспортних засобів – автомобіля), даних регіональних органів управління охорони здоров'я щодо наявної чисельності амбулаторій у сільських районах та містах, даних щодо будівництва/реконструкції для покриття в їх потреби. Використано аналітичний, порівняльний і економічні методи.

Для досягнення нормативів забезпеченості мережею амбулаторій-підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги (з урахуванням витрат на проектування та будівництво таких амбулаторій, їх оснащення) в сільській місцевості необхідні кошти в обсязі 1513,7 млн грн, містах – 5771,1 млн грн.

Для досягнення нормативів забезпеченості мережею амбулаторій-підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги в усіх адміністративно-територіальних одиницях країни необхідно 7284,8 млн грн.

Ключові слова: потреба, амбулаторія, мережа, фінансово-економічне обґрунтування.

УДК 616-082:336:330. 15:001. 8 (477)

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧЕСЬКЕ ОБОСНОВАННЯ ПОТРЕБНОСТІ В РЕСУРСАХ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СІТИ АМБУЛАТОРІЙ ОБЩОЇ ПРАКТИКИ–СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ

Шевченко М. В.

Резюме. Цель работы – финансово-экономическое обоснование потребности в ресурсах для достижения нормативов обеспеченности сети амбулаторий-подразделений центров первичной медицинской (медико-санитарной) помощи в Украине.

Расчеты проведены с учетом информации относительно стоимости медицинского оборудования и инвентаря в соответствии с Примерным табелем оснащения лечебно-профилактических подразделений учреждений здравоохранения, которые предоставляют первичную медицинскую (медико-санитарную) помощь, которые были предоставлены ДП «Укрмедпостач» МЗ Украины (по состоянию на 01. 01. 2013 г.) (без учета затрат на приобретение транспортных средств – автомобиля), данных региональных органов управления здравоохранения относительно имеющейся численности амбулаторий в сельских районах и городах, а также потребностей в их строительстве/реконструкции. Используются аналитический, сравнительный и экономический методы.

Для достижения нормативов обеспеченности сетью амбулаторий-подразделений центров первичной медицинской (медико-санитарной) помощи (с учетом расходов на проектирование и строительство таких амбулаторий, их оснащение) в сельской местности необходимы средства в объеме 1513,7 млн грн, городах – 5771,1 млн грн.

Для достижения норматива обеспеченности амбулаториями во всех административно-территориальных единицах страны необходимо 7284,8 млн грн.

Ключевые слова: потребность, амбулатория, сеть, финансово-экономическое обоснование.

UDC 616-082:336:330. 15:001. 8 (477)

Financial and Economic Substantiation of Resources Requirement for Formation Network Ambulatories of General Practice/Family Medicine in Ukraine

Shevchenko M. V.

Abstract. Introduction. One of the basic ways of management and institution of health care is its legal regulation, which is presented by various types of regulatory legal acts. The significant place among these is occupied social norms and standards – indicators of necessary consumption of foodstuff, non-food products and services and provides educational, medical, housing-and-municipal, social and cultural services.

Analysis of legislation of separate post-Soviet countries and references has shown that minimum social norms and regulations can include objects nomenclature presented in the form of lists of institutions, assortment or set

of material goods and services. Therefore to social norms and regulations inclusion of specification of security by ambulatories of general practice/family medicine – centres divisions of primary medical (medicosanitary) care that is extremely actual at planning of outpatient clinics network development in regions of Ukraine for the period up to 2020 for achievement of equal availability of primary medical care and monitoring and evaluation of this process.

The purpose – financial and economic substantiation of resources requirement for achievement of specifications supply by network ambulatories – centres divisions of primary medical (medicosanitary) care in Ukraine.

Object and research methods. Calculations are spent on the basis of data of medical equipment and stock cost according to the Approximate sheet of equipment of health care departments of health facilities providing primary care (medical and sanitary) assistance, which have been given by SE “Ukrmedpostach” MoH of Ukraine (as of 01. 01. 2013) (without expenses on acquisition of vehicles – car), data of regional health care departments on available number of ambulance stations in rural and urban areas, data on construction/reconstruction for covering of their requirement. Analytical, comparative and economic methods are used.

Results of researches and their discussion. According to the current legislation ambulance station are created for the ensure population with primary health care by approach of place of rendering PHC to the places of residence of attached population, ensure the right of patients to choose a doctor providing such assistance and equal physical availability of primary health care for the population. In countryside such ambulance station will provide primary care approximately 3,000 rural residents, in outpatient clinic 2 doctors who will serve on 1. 5 thousand population (an equivalent of loading of 1. 25 rate) will work. Analysis of ambulance stations network supply has shown that proper standard achieved in Mykolayiv, Kharkiv (3. 7 per 10 thousand rural population), Sumy (3. 5 per 10 thousand population) regions and Sevastopol, therefore in calculations expenses on designing and building for these administrative and territorial units were not considered.

By calculations estimated expenditures necessary for designing and building of new ambulance stations for reach the provision standard offered by Ministry of Health of Ukraine at the level of 3. 3 per 10 thousand of rural population make 1,334,200,000 UAH, including for designing – 89. 2 million UAH, building – 1245. 0 million UAH. For provide of ambulatories of general practice/family medicine standard for the rural population services in general in Ukraine it is necessary to create in addition 1240 ambulance stations, estimated expenses on their maintenance according to the equipment sheet will amount 179. 5 million UAH.

The standard of provision by ambulance stations of inhabitants of cities is determined taking into account residing of the population depending on character of building and for the purpose of maintenance of walking distance (radius of service 0,5-1km). In particular, in microdistricts with low-rise building an ambulance station to cover service on the average over 4 thousand people (2 doctors to 2 thousand population on everyone) (standard of 2,5 ambulance stations per 10 thousand corresponding population). In microdistricts with multi-storeyed building – the ambulance station should be organised on the average on 6250 population (3-4 doctors) – standard of 1. 6 ambulance stations per 10 thousand corresponding population.

Calculation of expenditure for ambulance station equipment by medical equipment and stock, communication facilities, computers will constitute 3,128,400,000 UAH, including necessary for equipment of new clinics in cities / cities microdistricts with predominantly low-rise building – 172. 7 million UAH

Totally estimated settlement costs for designing and building of ambulance stations in cities will amount 2,642,700,000 UAH.

Conclusions. For achievement of standards of security by ambulatories of general practice/family medicine – departments of primary health centers (medicosanitary) care in all administrative and territorial units of the country it is necessary 7. 2848 million UAH.

Key words: requirement, ambulatory, network, financial and economic substantiation.

Рецензент – проф. Катрушов О. В.

Стаття надійшла 7. 03. 2014 р.